

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

83 M. 17 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1969 M. SPALIO (OCTOBER) 24 D.

Telefonas:
Applegate 7-7257

KAINA 30 c.

Paskutinis Lietuvių Enciklopedijos tomas

Bostone išleistos Lietuvių Enciklopedijos paskutinis papildomas 36-tasis tomas spalio pradžioje jau pasiekė skaitytojus. Tai tomas, kuriame sutalpinti ankstesniuose tomuose nepaminėti veikėjai ir įvykiai, o taip pat jau vėliau visuomeninėje veikloje iškilę asmenys bei įvykiai. Šį paskutinį tomą redagavo Juozas Glnius.

Paskutinis tomas įdomus tuo, kad jame gausu nuotraukų iš dabartinio Lietuvos gyvenimo. Telpa daug dabartinių Lietuvos valdytojų, ministrų, rašytojų, poetų, dailininkų, muzikų, pasižymėjusių veikėjų, redaktorių, mokslininkų ir kt. nuotraukos, biografijos, pradedant M. Šumausku, Vyr. Lietuvos Tarybos pirmininku ir baigiant neseniai iš Lietuvos atvykusiu Tarybų Sąjungos Konsulu ir Ambasados II sekretoriaus pareigas einančiu Edmundu Juškiu.

Kai kurie pakliuvę į tos enciklopedijos puslapius su Lietuvos veikėjais, be abejo, smerks leidėją ir redaktorių, bet daugiau bus pagyrimu, nes lietuvių tauta juk turi pati save pažinti.

Juozas Kapočius, Enciklopedijos leidėjas, užsitarnavęs visų lietuvių didelės pagarbos, kad prie tokių sunkių spaudos sąlygų išsivijoje, ištesėjo išleisti tokius vertingus ir tautai patarnaujančius leidinius. Be Enciklopedijos lietuvių kalba, jis dar išleis 6 tomus Lituanistinės Enciklopedijos anglų kalba.

Juozas Kapočius taip pat išleido visa eilę kitų vertingų knygų: Vinco Krėvės raštų 6 tomas, Broniaus Kvilio Mūsų Lietuva 4 tomas ir 15 kitų leidinių. Bendras tiražas - 218,190 egz.

JUOZAS KAPOČIUS, Lietuvių Enciklopedijos leidėjas, šiomis dienomis išsiuntinėjęs prenumeratoriams 36-tąją ir paskutinę laidą. Nuotraukoje matoma tik dalis jo išleistų enciklopedijos tomų ir kitų leidinių.

ALT septintajam seimui praėjus...

Rašo P. Lapienė

SU KRINTANČIAIS LAPAIS

Dienos apsiniaukusios, nors dar šilta, nežiūrint to — jau ruduo. Šitokiomis dienomis dažnai tenka pesimistiškai nusiteikti ir pagalvoti apie amžiną atilsį, kuris vis dažniau pasireiškia pavieniuose lietuviuose ir net rodo žymes bendrame lietuviškame gyvenime. Kartais dėl to darosi šiurpulį.

Kokiomis nuotakomis kiti gyvena? Veik visą vasarą bendravau tik su turistais iš Lietuvos, kurių šiame Amerikoje buvo gana daug ir tik retkarčiais teko sutikti šios šalies lietuvių. O pasiilgus jų buvau labai!

Atsirasti didesniame lietuvių būryje progą sudarė ALT septintasis kongresas, kuris rugsėjo pirmomis dienomis įvyko Detroite. Apsiginklavusi delegatės raštu — nuskridau. Man rūpėjo pamatyti kokią pažangą yra padariusi Amerikos Lietuvių Taryba.

Salė — pusiau teuzpildyta. Gėlvoju: kur toji minia, kurią taip lengvai sukviestavo dr. P. Grigaitis, adv. A. Olis ir kiti? O kad taip būdavo, man geriausi liūdininkai yra tų laikų ir suvažiavimų nuotraukos, kurių dalis puošia dar ir dabar daugelio lietuvių, ir mano kambarį.

Mane apima nostalgija. Aš prisimenu adv. A. Olį, kuris ir karo metais, kada buvo draudžiama didesniais būriais važinėti ir šaukti bet kokius suvažiavimus, jis tik vienais 1945 m. — net du kartus buvo Washingtone sutraukęs tūkstantines minias. Ir tik paminėdamas spaudoje, kad jei kam tuo laiku tektų būti Washingtone, teuzėina

EUGENIJUS BARTKUS, ALTO PIRMININKAS

į Hotel Statler, kur vyks Lietuvių Misijos susirinkimas. Rodos, Domininkas Klinga sugalvojo tą Misiją, aiškindamas, kad ji gali susidėti ir tik iš trijų asmenų.

Lietuviai tada reikalą suprato ir abu kartu užpildė didžiules sales, visi dalyvaudami ir banketuose, kur kartu su mumis dalyvavo kelios dešimtys kongresmanų ir senatorių.

Kvietime į šį kongresą Detroite, taip pat buvo sužymėta kelios dešimtys žymesnių amerikiečių vardų, bet jų nė vieno nebuvo šiame lietuvių suvažiavime.

Buvo, tačiau, nemaža lietuvių "galvų", kurios, deja, tarpusavyje skyrėsi savo galvosena.

Iš visko paaiškėjo, kad tie žmonės mažai teseka savąją spaudą, nes Lietuvos atžvilgiu nebuvo išvengta prieštarų minčių, ir tai iš vienokio nusistatymo žmonių.

Vieni, pavyzdžiui, siūlė uždėti vainiką ant Roosevelto kapo, kuomet kiti aiškino, kad jis, esą, pardavęs Lietuvą rusams. Vieniems atrodė, kad būtų gražu vainikais pagerbti mūsų įžymiuosius veikėjus, kaip adv. Olį ir dr. P. Grigaitį, bei išreikšti užuojautą M. Vaidylai, kuris dėl ligos kongrese nedalyvavo, — kitiems atrodė neverta tai minėti. Bet tie patys žmonės dėl deliu pasitenkinimu, klausėsi Lietuvos gyvenimo neigiamybių, kurias kruopščiai buvo surinkęs adv. Vaitiekūnas. Tik vienintelis susirinkusių vyrų pastebėjo, kodėl Vaitiekūnas nepaminėjo Lietuvoje atsiradusių nė vieno mokslininko, įvairių lietuvių išradimų, gausaus knygų derliaus, mokslus einančio jaunimo...

O kada buvo paliestas su Lietuva bendradarbiavimo klausimas, jie visi sutiko su mintimis, kad reikia laikytis kuo toliau nuo Lietuvos — jos nelankyti, su iš ten atvykusiais turistais nesusitikinėti. Ir labai

Tęsiama 8 psl.

LIETUVIAI PASAULYJE

VACLOVUI NENORTUI 60 METŲ AMŽIAUS

Vaclovas Nenortas, buvęs Lietuvos kariuomenės kapitonas ir Marijampolės burmistras, dabar gyvenantis Hartford, Conn., paminėjo savo 60-įjį gimtadienį. Dalyvavo apie 40 svečių. Susirinkusiųjų vardu sveikino V.M. Čekanauskas-Chase, ta proga įteikdamas dovaną - Vytauto Didžiojo metais išleistą albumą. Nenortienei padovanota graži užklodė, kurios fone matyt Gedimino pilis Vilniuje, papuošta tautiniais motyvais.

Nenortas yra veiklus Lietuvių klube. Nenortienė mokytoja lituanistinėje mokyloje.

● Jonas K. Kairys, Bridgeport, Conn. leidžia naują knygą Numizmatika, kurioje bus apie 700 žodžių numizmatinis žodynas ir 180 iliustracijų. Anksčiau yra išleidęs veikalus: Nepriklausomos Lietuvos pinigai ir Senovės Lietuvos pinigai.

● Dail. Anastazijos Tamošaitienės tapybos darbų paroda įvyko Ottawa, Kanadoje nuo spalio 8 iki 19 Little Theatre Art Gallery. Išstatyta 30 naujausių aliejinės tapybos paveikslių.

● Dalia Jasaitytė, Bostone baigusi pirmąją lietuvių mokyklą ir studijavusi Bostono universitete, išvyko į Loyola universitetą mokytis. Ji studijas gilino Šveicarijoje ir Prancūzijoje.

● Prof. dr. Rimvydas Šilbajoris yra Books Abroad žurnalo redakcinio kolektyvo narys. Vyriausiuoju redaktorium yra estas dr. Ivar Ivask. Žurnalą leidžia Oklahoma universitetas Norman mieste. 1970 m. žurnalas skiria tarptautinę premiją \$10,000 grožinės literatūros premijai. Veikalas turi būti pristatytas teisėjams viena iš Vakarų didžiųjų kalbų. Žurnale recenzuojami ir lietuvių literatūriniai leidiniai.

● Antano Brazdžio, lietuvių skulptoriaus kūrinys - 14 pėdų aukščio išlietas iš nerūdijantčio plieno, pavadintas Ritualas vardu, pastatytas Woolgate House fasade, Basinghall St., Londono vidurmiestyje. Anglijoje. Britų meno reikalams ministrė Miss Jennie Lee skulptoriaus kūrinį iškilmingai atidengė spalio 7 d.

● Lituanía vardu, Buenos Aires, Argentinoje, pavadinta buvusi Chicagos gatvė, prie kurios yra lietuvių bažnyčia. Komisija Z. Juknevičiui vadovaujant, ilgokai dirbo, kol miesto valdžią įtikino vardą pakeisti.

● Diana Ambrosius iš Tres Arroyos įvykusiame San Carlos de Bariloche konkurse, laimėjo 1969 m. Sniego karalaitės titulą. Laimėtoja gavo milijoną pesų (vienas doleris lygus 347 pesoms). Pusę pinigų paaukojo Fundamie firmai, kuri konkursą Argentinoje suruošė.

Pianistą Andrių Kuprevičių sveikina muzikos profesorius Adalberto Tortorella, Argentinos Lietuvių Centro pirmininkas V. Misiūnas ir kiti, po sėkmingo koncerto Buenos Aires, Argentinoje, spalio 7 d.

Koncertą surengė Kastanto Norkaus redaguojamas ir Prano Ožinsko leidžiamas Argentinos Lietuvių Balsas. Dalyvavo tūkstantinė publika, ne vien Buenos Aires gyvenančių lietuvių, bet atvykusių iš kitų miestų ir kaimyninių valstybių. Programoje, tarp kitų kūrinių, pianistas skambino ir mums gerai žinomų Juliaus Gaidelio ir Jono Švedo kompozicijas.

A. Kuprevičius prieš eilę metų gyveno Argentinoje. Atvykęs į JAV įsikūrė Cleveland, Ohio. Vėliau į Ameriką atsiėmė ir savo tėvus.

Pianistas Andrius Kuprevičius autografuoja programą dainininkei Zuzanai Valadkai, Irenai Stankevičienei ir kitiems muzikos mylėtojams po sėkmingo koncerto Buenos Aires, Argentinoje.

Solistė Zuzana Valadkaitė, kuri dalyvavo Jaunimo Kongrese Chicagoje ir kuri laiką dainavimo mokėsi pas dainininkę Joan Francis Melniker New Yorke, spalio 20 d. turėjo savo rečitalį Buenos Aires. Ji dainavo Handelio, Pergolesi, Scarlatti, Glucko, Schuberto, Schumano ir Mozarto kūrinius. Antrąją programos dalį dainininkė skyrė lietuvių kompozitorių kūriniams. Dainavo Banaičio, Sarpaliaus, Šimkaus, Gruodžio ir Jakubėno kūrinius. Akompanavo Horacio Rogner.

Pr. Ožinsko nuotr.

Knight Cap

August Traun, sav.

LIETUVIŲ RESTORANAI

UŽKANDŽIAI

PIETŪS

VAKARIENĖ

ĮVAIRŪS

ŽUVIES

PATIEKALAI

810 Chestnut St., Philadelphia, Pa.
ir
Baltimore Pike & Providence Rd.
Media, Pa.

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn, 27, N. Y.
Tel. EVergreen 2-6440

VYT. BELECKAS
Savininkas

**SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS
PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.**

*Pirmos rūšies lietuviškas maistas
prieinama kaina.*

Chicagos lietuviai piketuoja Chicagos arkivyskupijos valdytoją- kardinolą Cody spalio 18 d. Pikete dalyvavo apie 300 tautiečių. E. Sulaičio nuotrauka

Lietuviai demonstruoja

Chicagos lietuviai, kurie dabar, kaip atrodo, vis daugiau pradeda rūpintis mirusiais, negu gyvaisiais, -- du šeštadienius iš eilės gana stipriai piketavo Chicagos arkivyskupijos raštines ir jos valdytoją kardinolą Cody.

Šie piketai, vykę spalio 18 ir 25, buvo surengti ryšium su vyskupijos neigiamu nusistatymu lietuviams norint sugrąžinti senuosius laidojimo papročius lietuvių išteigtose šv. Kazimiero kapinėse.

Piketams vadovavo specialus tam reikalui sudarytas komitetas prie Liet. Bendruomenės kurio pirmininku yra Algis Regis.

Piketavimai, kurie buvo prarasti gana tvarkingai, plačiai nuskambėjo didžiojoje amerikiečių spaudoje, televizijoje ir per radiją.

E. Kaniava Chicagoje

Solistas E. Kaniava, kuriam praėjusią žiemą koncertą buvo surengusi Vienybės atstovybė Chicagoje, vėl čia pasirodys. Jo koncertas bus lapkričio 9. Ši kartą jo pasirodymą (kartu programoje bus ir jo žmona -- Vilniaus televizijos aktorė Barbora Abramavičiūtė) organizuoja grupė jaunų žmonių, daugumoje "akiratininkai".

Idomu, jog šį koncertą reklamuoti atsisakė dienraštis Draugas ir Mergučio radijo programa. Idomus sutapimas, jog tą pačią dieną Chicagoje bus ir Tarybų Sąjungos 52 m. gyvavimo iškilmių ir tarybinų meno žvaigždžių koncertas. Tą pačią dieną taip pat bus ir iš Anglijos atvykstančių lietuvių rašytojų literatūros vakaras.

(eš.)

● Algirdas Brazis ir Ona Skeveritė dainuos lapkr. 17 Marquette Park namų savininkų dr.-jos pobūvyje.

SĖKMINGAS TRIO. - G. Mažeikienė (kairėje), J. Bobinienė ir M. Momkienė, akompanuojant A. Steponavičienei, linksmina Cicerō lietuvius per Bendruomenės vakarą spalio 11 d.

Nuotrauka V. Zalatoriaus

Iš Lietuvos lankėsi

dr. Jonynas ir kun. Lidys

Chicagoje ilgoką laiką viešėjo medicinos mokslų daktaras J. Nainys, kuris kartu yra ir teismo medicinos specialistas. Jis profesorijauja Kauno medicinos institute ir yra paskelbęs nemaža mokslinių straipsnių.

Svečias Chicagoje buvo susitikęs nemaža gydytojų, kurie kolegą iš Lietuvos labai šiltai priėmė, globojo ir vaišino.

Priešingos reakcijos iš savo kolegų susilaukė Vilniaus Aušros Vartų parapijos kun. S. Lidys, kuris savo kelionės po Ameriką metu buvo užsukęs ir į Chicago.

Čia plačiai kalbama, jog pradžioje šis, daug nemalonių Lietuvoje patyręs, kunigas, susilaukė nemaža pa-

niekinimo ir iš Chicagos kunigų. Viešnagės metu pradžioje jis prašęs tėvų jėzuitų globos-prieglaudės. Jėzuitai atsisakė priimti kunigą iš Lietuvos, teisingai, jog jo vizitas gali pakenkti jėzuitų vykdomam statybos vėjui. Idomu, ką dėl to pasakytų Kristus, jeigu jis tebebūtų dar gyvas? (eš)

● Lietuvių draugijų pini-gais 1923 m. pastatyta Chicagos Lietuvių Auditoriją Bridgeporto rajone nutarta parduoti, nes aplinkui apsigyvenę tamsesni, o šviesesni lietuviai keliai kitur. Dar viena lietuvių įstaiga eina į istoriją.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE
John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

MOKSLO METUS PRADEDANT LIETUVOJE SUĖJO PER PUSĖ MILIJONO MOKSLEIVIŲ

Kai lietuvių bendruomenės paskelbtais švietimo metais Amerikos lietuviai tikėjosi susilaukti stiprėjančių lietuviškų mokyklų, — susilaukė pačios didžiausios lietuvių gimnazijos laidotuvių! Kai pranciškoniškai paskelbė, kad tik 71 mokinį turėję, 13 metų veikusi lietuviškoji gimnazija uždaroma — kaip perkūnu trenkė visus visuomenininkus, mokytojus ir vaikų tėvus!

Kas vyksta mūsų šeštadieninėse mokyklose, išsamią studiją skaitykite Vienybės bendradarbio mokytojo muziko Juozo Kreivėno reportaže.

Susidomėjome kaip gyvenimas šiandien vyksta Lietuvos mokyklose. Žurnalistas L. Juronis pasikalbėjo su Lietuvos švietimo ministru M. Gedvilu. Iš pasikalbėjimo dalį minčių, pateikiame Vienybės skaitytojams. Mus sujaudino džiugus faktas, kad mokslo metams pradėdant į Lietuvos mokyklų suolus susėdo virš pusės milijono lietuvių jaunimo, tiksliau pasakius, 528,000 mokinių.

Kokia pažanga vyksta Lietuvos mokyklose, ir kaip jos tobulinamos ir numatomos ateityje tobulinti, paaiškės iš Lietuvos švietimo ministro M. Gedvilos pareiškimų.

Šiuos mokslo metus reikėtų vertinti kaip paskutinį, paruošiamąjį etapą prieš naujus pertvarkymus, kurių laukia Lietuvos švietimo sistema. Pirmiausia tai liečia visuotinį vidurinį mokymą, kuris kitąmet turi būti iš esmės įgyvendintas.

85 procentai mokinių, stojusių prieš aštuonerius metus į I klasę, laiku baigia aštuonias klases. Aštuonmečių mokyklų pralaidumas yra vienas didžiausių Tarybų Sąjungoje. Pagrindas visuotiniam viduriniam mokslui vystyti jau yra.

Trejų metų pradinis mokymas jungia daugelį pertvarkymų mokyklos gyvenime. Jus galima laikyti "mažu perversmu" švietimo sistemoje. Liečia mokymo programas, kurios jau paseno ir neatspindi naujausių moks-

lo, technikos ir kultūros pasiekimų, dažnai perkrautos antraeiliais, nereikšmingais dalykais. Šiomet plačiai pradėsim mokyti (kai kas jau buvo daroma ir pernai) pagal naujas programas, iš naujų vadovėlių. Šiomet penktokai mokysis geografijos, septintokai — lietuvių kalbos ir literatūros, fizikos, aštuntokai — biologijos, dešimtokai — lietuvių ir rusų kalbos bei literatūros, chemijos... įvedus trejų metų pradinį mokymą, ketvirtos klasės pereis prie dalykinės sistemos: V — XI klasėse atskirus dalykus dėstys atskiri mokytojai.

Salomėja Prašmantaitė (S. Narkėliūnaitės dukterėčia) pradeda pirmuosius mokslo metus Vilniaus universitete.

Šiais laikais vaikai, ypač buvę darželyje, ateina į pradinę mokyklą taip pasiruošę, kad jiems pirmaisiais metais dažnai nėra kas veikti. Dabar visiems prieinami tokie informacijos šaltiniai, kaip radijas ir televizija. Iki šiol Lietuvos mokymo planai atitikdavo tuos laikus, kai privalomas buvo tik pradinis mokymas, kai ketvirtoje klasėje buvo daugiausia kartojamos I — III klasėse įgytos žinios. Dabar išėti pradinį kursą visai pakanka trejų metų. Šią naująją jau bandė, tikrino, ir rezultatai neblogi. Tad 1970 — 1971 mokslo metais pirmokai jau mokysis pagal trejų metų pradinio mokslo programą.

Ministras pareiškė, kad įvesti 5 dienų savaitę pirmą kartą buvo bandoma kai kuriose Estijos pradinėse mokyklose. Tačiau, nėra pagrindo galvoti, kad 5 dienų savaitė bus įvesta visose Tarybų Sąjungos mokyklose. — Labai abejoju, — sako — kad tai būtų tikslinga įvesti Lietuvoje. Jei eitume šiuo keliu, tai padidėtų mokinių krūvis arba sumažėtų atostogos. Dauguma tėvų būtų nepatenkinti tokia reforma. Be to, dauguma vaikų per 2 poilsio dienas kažin ar būtų auklėjami namie deramai. —

Paklausus kaip su profilinėm mokyklom, kurios Lietuvoje buvo sukurtos prieš keleris metus, atsakė:

Tai buvo nebloga iniciatyva. Šie "po mokyklos" uošia gerus specialistus. Tačiau iki šiol profilinio dėstymo mokyklas paprastai steigėme tik didžiuosiuose miestuose. Mažo miestelio mokyklai nepririnksi, vien būsimųjų matematikų ar literatų. Miesto mokyklų abiturientai, stojantys į aukštąsias mokyklas, turėjo neabejotinai didesnius šansus pakliūti, negu kaimo mokyklų abiturientai, o tai visai neteisinga. Atrodo, dabar reikėtų steigti daugiau mokyklų-internatų su profiliniu mokymu. Tokiu atveju skriaudos kaimo moksleiviams nebebus. —

Lietuviško gyvenimo viltys ir tikrovė

tikos institutas. Sukurta įstaiga, sudarytas pajėgus dėstytojų kadrą, gerą pradžią turi lituanistikos biblioteka. Bet ir čia turima bėdos su per mažu lituanistikos studijomis susidomėjimu ir tikros aukštesniosios mokyklos, duodančios studijoms paruoštų kandidatų, trūkumu. O visgi tai turėtų būti klestinti įstaiga, lietuvių pasididžiavimas.

Iš jaunesiosios mūsų intelektualų kartos netrūksta kur abu, vyras ir žmona, lygiai renkasi lietuviškų knygų, apie pasaulinę ir naująją lietuvių literatūrą turi neblogą supratimą.

Jaunimo kongresuose matome dešimtis puikaus lietuviškai orientuoto jaunimo. Ir tarp senesnių tokiomis progomis galime pamatyti neriboto naivumo tirpstant užsimiršime, kad tai tik — išimtys. Ateity tai žada ne tautines salas, bet pavienius lietuvius asmenis. Šiuo metu galima ir reikia turėti įtakos, kad tokių reiškinių ateity būtų kuo daugiau.

IV

Sitūmos tokios rekomendacijos:

1. Ir toliau laikyti, kad išėivijoje lietuviškas išlikimas galimas tik per šeimą ir mokyklą. Šių institucijų lietuviškoji veikla visais būdais turi būti remiama ir stiprinama.

2. Kad vaikai lietuviškai kalbėtų, reikia lietuviškos jų bendruomenės. Vaikai turi būti užimami gyvenimiškomis lietuviškomis nepamokinio pobūdžio pramogomis ir užsiėimais.

VIENYBĖ, 1969 m. spalio 24 d.

Tęsinys iš 6 psl.

3. Reikia siekti jaunimo organizacijų stiprėjimo ligi tiek, kad jos vasarų stovyklose galėtų lietuviškoje aplinkoje išlaikyti visą jaunimą.

4. Geresnių rezultatų viltys turi būti siejamos su geru susiorganizavimu. Todėl švietimo Taryba turėtų būti daugelio specialistų vadovaujamų įstaigų kompleksas.

5. Aukštesniašias mokyklas atpalaiduoti nuo pradinio mokymo ir įpareigoti jas būti pasauliui įprasto pobūdžio aukštesniosiomis mokyklomis.

6. Reikia viešųjų lietuviškų bibliotekų ir jų tinklo.

7. Gerų tėvynės pažinimo priemonių turi būti vaikams neaprepiamas pasirinkimas: knygų, albumų, žemėlapių, atvirlaiškių, skaidrių, filmų, patefono plokštelių. Prie Lietuvos pažinimo priemonių reikia skirti tautinį meną, liaudies instrumentus, dainas, šokius, teatrus, tėvynės lankymą ir t. t.

8. Dabar leidžiamą rotatorinį švietimo gaires padaryti nuolat išėinančiu žurnalu su pedagoginiu, kalbos mokslo ir lietuvių bibliografijos skyriais. Tai būtų tarp kitko ir dabar spaudoje besireiškiančio "erzacinio" patriotizmo išsprendimas. Juk tai tragiškas nuosmukis, kad švietimo Tarybos priimto vadovėlio reikalui kelia viešą triukšmą skirti tautinį meną, liaudies instrumentus, dainas, šokius, teatrus, tėvynės lankymą ir t. t.

9. Atsisakyti praktikos tokiems "nesvarbiems" dalykams, kaip dainavimas, tautodailė pamokų lentelėje arba visai neskirti laiko arba pasitenkinti kas kelinta savaitė pripuolamais pusvalandžiais.

10. Dalis aukštesniosios mokyklos laiko galėtų būti sunaudojama nepamokinio pobūdžio užsiėimams. Pvz. susirinkimams su pačių mokinių ar svečių skaitomais referatais su klausytojų diskusijomis ir menine dalimi kituose susirinkimo punktuose.

Kalbos apie lietuviškąją švietimą iš tiesų yra kalbomis apie lietuviškos išėivijoje išlikimą. Kam šios kalbos neatrodo svarbiomis, tas veikia už lietuviškos interesų ribas, nežiūrindamas kuo dangstyti.

Mūsų žmogiškasis gyvenimas per trumpas susidoroti su problemomis, kurios lietuvių tautą užgriuvo. Mūsų eilės jau retėja, susirenkam vis žilesni ir plikesni. Per retai pažvelgiame į lietuviškojo švietimo išėivijoje nueitą kelią. Ar šeštadieninė mokykla nėra per ilgai užtrukęs bėdos reiškinys? Kaip ilgai laikysimės prie parapijinių mokyklų? Ar nesustingo antrojo pasaulinio karo audrose mūsų metodai mokykliniam darbe ir ar nepasidavėm iliuzijai būk po 1945 metų žmonija sustingo ir nieko nauja nekuria?

Į lietuviškąją švietimą sudėtos gausios aukos ir gausios viltys. Kritišku svarstymu ir pozityviais sprendimais turime siekti, kad į lietuviškąją švietimą sudėtos viltys nebūtų tuščios.

SURVILŲ MADŲ PARODOS ARGENTINOJE

Buenos Aires, Argentinoje, įvyko visa eilė Survilų madų salono parodų, kuriose dalyvavo tūkstančiai argentiniečių susidomėję Survilų sukurtais modeliais. Lietuviai V. ir B. Survilai Argentinai madas paruošia nuo 1930 metų. Madų žurnalas Gran Aldea š. m. 9 numeryje patalpino net 5 nuotraukas, kurių tarpe buvo ir nuotrauka su Survilais (viduryje) ir jų sukurtais modeliais. Šią nuotrauką Vienybei prisiuntė Argentinos Lietuvių Balso leidėjas Pranas Ožinskas.

Dalis publikos pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncerte Buenos Aires, Argentinoje, š. m. spalio 7 d. Koncertą rengė Argentinos Lietuvių Balso leidėjas Pranas Ožinskas. Pianistas Andrius Kuprevičius, kuris anksčiau gyveno Argentinoje, susilaukė nepaprasto pasisekimo, čia apsilankęs po keliolikos metų.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

EUROPOS KREPŠINIO PIRMENYBĖS

Spalio 5 Neapolyje, Italijoje baigėsi šešioliktosios Europos vyrų krepšinio pirmenybės, kuriose pergale iškovoję Tarybų Sąjungos krepšininkai.

Pirmenybių vėlavą čia nuleido laimėtojų komandos kapitonas Lietuvos Modestas Paulauskas, geriausias taškų metikas čempionų penketuke.

Tarybų Sąjungos krepšininkai šiose pirmenybėse patyrė vieną pralaimėjimą, žaidžiant pogrūpyje prieš Jugoslaviją (Jugoslavija užėmė I vietą, o Tarybų Sąjunga -- II). Tuomet dvi pirmosios komandos iš dviejų pogrūpių rungtyniavo vieno minuso sistema. Čia Jugoslavai įveikė lenkus, o Tarybų Sąjunga -- čekoslovakus. Finalas vėl suvedė Paulausko komandą su jugoslavais. Kova buvo įtempta ir aštri, tik šį kartą ji geriau klostėsi tarybiniams sportininkams, kurie ir laimėjo 81:72.

M. Paulauskas su 20 tašku buvo geriausiu metiku finaliniame susitikime. Bronzos medalius iškovoję čekoslovakai, nugalėję ketvirtą vietą užėmusius lenkus 77:75.

Šiose pirmenybėse per 7 rungtynes M. Paulauskas patalė 46 kartus. Tai buvo trečiasis Paulausko aukso medalis, laimėtas Europos krepšinio pirmenybėse.

Sudarant simbolinę Europos krepšinio rinktinę, Paulauskas pateko į jos pirmąjį penketuką.

Kalbėdamas su Vilniaus Sporto laikraščio korespondentu apie ateities planus Paulauskas pareiškė:

-- Pirmiausia, svajoju apie poilsį. Be to, reikia truputį pasigydyti kojos traumą. Lapkričio mėn. prasidės šalies pirmenybės, kuriose vėl žaisiu su savo komandos draugais žalgiriečiais. Lapkričio 22 d. Jugoslavijoje turėtų įvykti mačas tarp Jugoslavijos Europos krepšinio rinktinės, iš Tarybų Sąjungos į Europos rinktinę pakviesti G. Volnovas, S. Belovas ir aš.

M. BATUTYTĖ -- EUROPOS ČEMPIONĖ

Spalio pradžioje Rygoje vyko Europos merginų tinklinio pirmenybės, kurias laimėjo TSRS sportininkės. Laimėtojų komandoje žaidė

ir Kauno maisto pramonės technikumui moksleivė Marytė Batutytė, kuri buvo pagrindinės rinktinės narė. Pažymėtina, jog Batutytė jau yra įtraukta ir į Tarybų Sąjungos moterų rinktinės sudėtį.

VILNIAUS ŽALGIRIS LAIMĖJO

Žalgirio futbolininkai, kurie žaidžia TSRS A klasės antrosios grupės ketvirtame pogrūpyje išėjo nugalėtojais. Jie iš 40 rungtynių surinko 53 taškus ir užėmė I vietą. Artimiausi jų varžovai -- Šachtoro komanda liko antroje vietoje su 50 taškų. Dabar Žalgiriečiai turės varžytis su kitų trijų pogrūpių nugalėtojais teisei pereiti į A klasės pirmąją grupę.

NEŠUKAITYTĖS LAIMI

Seserys V. ir F. Nešukaitytės iš Toronto, dalyvaudamos stalo teniso pirmenybėse Niagara Falls, Ont., pasirodė gerai. Violeta išėjo laimėtoja moterų vieneto ir mišraus dvejetainio varžybose. Moterų dvejetainio Nešukaitytės 5 setų kovoje turėjo nusileisti savo varžovėms.

ŠACHMATININKAI JUDA

Chicagietis Vladas Karpuška spalio 11-12 žaidė Twin City open šachmatų turnyre Bloomington, Ill., kur iš 5 ratų surinko 3 1/2 taško. Jis užėmė 4 vietą iš 42 žaidėjų ir gavo gražų atžymėjimo ženklą.

Tomis pačiomis dienomis chicagietis Povilas Tautvaišas buvo nuykęs į Bostoną, kur dalyvavo vietos pirmenybėse. Šios pirmenybės Tautvaišai buvo sukaktuvinės, nes 1949 m., gyvendamas Bostone, jis išėjo miesto čempionu. Šį kartą Tautvaišai pakartoti pergales nepasisekė, nors jis pasirodė neblogai: iš 5 galimų, surinko 4 taškus ir dalinosi antra vieta su keliais kitais žaidėjais.

HORN DENTAL LABORATORIES

APTARNAUJA NEW YORKA,
77-20 101st Avenue
Ozone Park, N. Y. 11417

Tel. VI 5-7730

Kalba lietuviškai

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

TRUMPAI

• Stasys Bakanauskas iš Lietuvos vieši pas Joną ir Vincentą Kielus, Worcester, Mass. Jis yra Kiellienės brolis.

• Santaros-Šviesos Centro valdyba iš Chicagos perkelta į Bostoną. Ją dabar sudaro: Mykolas Drunga, Skirma Maksitytė ir Raimundas Kondratas, visi trys gyvena Bostone. Į vabą taip pat įeina Romas Misiūnas iš Yale universiteto, New Haven, Conn. ir Paulius Zygas iš Cornell universiteto, Ithaca, N. Y.

• Muz. Vaclovas Rymavičius, Argentinos lietuvių Sv. Cecilijos choro vedėjas rugsėjo 29 buvo choro pagerbtas. 70 m. amžiaus proga. Choru vadovauja 40 m., o jau 3 metai vadovauja ir Lietuvių centro chorui. Aušra.

• Iš Klaipėdos į Svediją Sandhammą atplaukė penki buriuotojai laivėliu Banga-2, pavėluodami į tarptautines buriuotojų lenktynes, kuriose dalyvavo 42 skirtingų sričių buriuotojai. Iš Klaipėdos išplaukė prieš 20 dienų, bet pakelėje buvo užtrukę suomių Helsinkyje.

• Prie Kretingos centrinės ligoninės iškilo dar vienas 3 aukštų pastatas 200 ligonų aptarnauti. Poliklinika aprūpinta vėliausiais užsienio ir Tarybų S-go gamintais aparatais.

• A. Liaudanskas paruošė planą Vilniuje pastatyti šiltnadarį, 30 hektarų didumo.

• Dr. Hugh Sinclair iš Anglijos, kuris pakviestas paskaitas skaityti Sirdies Draugijos 46-tam metiniam suvažiavime lapkr. 6 Sheraton-Blackston viešbučio salėje, Chicagoje, pareiškė, kad stipriausi prieš vėžio ligą žmonės yra tie kurie maitinasi ne vien augaliniais riebalais, bet ir gyvulių riebalais. Net ir rūkantiems toks maistas sustiprina organizmą prieš vėžį ir kitokias ligas. London Observer laikraštyje dr. Sinclair pareiškė, Dr. Hugh M. Sinclair yra mitybos specialistas, ilgas metus buvęs Oxford universiteto direktorius. Jis rekomenduoja daugiau valgyti žuvies ir daržovių.

SERV-WELL ROOFING CO.

DENGIA STOGUS IR METALU APGAUBIA KAMPUS IR KRAŠTUS

STOGE ĮRENGIA LANGUS

ATLIEKA SKARDOS, DERVOS, SLEITO, TILE, SHINGLE ROOFING, GAMINA ASBESTO ASFALTO SIENAS

VI 6-9519 ir VI 8-3800

77-20 101st AVE., OZONE PARK

Frank Brukas kalba lietuviškai

CARPENTER

CABINET MAKER

CUSTOM BUILT

CABINETS

• BOOKCASES • ANTIQUE REPAIRING
FORMICA WORK SPECIALISTS

AUGUST VILENIŠKIS
119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.

VIRGINIA 7-5760

CALL US FOR LIQUOR CUT RATE

SAVE ON YOUR FAVORITE BRANDS

GOLDSTEIN Liquor Store

DOMESTIC & IMPORTED WINES & LIQUORS

FOR DELIVERY PHONE
VIRGINIA 9 7669

NEAR FOREST PARKWAY

8427 JAMAICA AVE WOODHAVEN N. Y.

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY · MUTUAL FUNDS · INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, apdraudos,

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymą, / pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausias kitais reikalais, — kreipkitės į

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue

Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS

Atdara kasdien nuo 9 v.r. iki 9 v. vakaro

Mirė M. Michelsonienė

Spalio 21 d. šv. Margaretos ligoninėje Boston, Mass. mirė Margareta Kapočiūtė-Michelsonienė. Buvo palaidota Forest Hills kapinėse.

Vėlonė gimė 1891 m. rugšėjo 2 d. Marijampolėje. Buvo tik 3-jų metų amžiaus, kai tėvai ją atvežė į Shenandoah Pa. Ten augo ir mokėsi. Visuomeninį darbą pradėjo vos sulaukusi 15 m. amžiaus. Buvo pakviesta dirbti Darbininkų vilties laikraštyje. 1911 m. pakviesta į Bostono Keleivį, kur dirbo, kaip linotipininkė. Po metų su redaktorium S. Michelsonu sukūrė šeimyninį gyvenimą, kuris tęsėsi per 60 m.

Bostone įsijungė ne vien į lietuvių veiklą. Dalyvavo ir Amerikos moterų sufragistų judėjime, kol 1920 m. tos kovojančios moterys Amerikoje įsigijo lygias teises su vyrais.

1937 m. jos pastangomis Keleivyje buvo įvestas Moterų skyrius, kurį vėlonė redagavo iki 1951 m. Ji buvo

gera šeimininkė ir mokėjo gerai valgius gaminti. Norėdama savo žiniomis pasidalinti su lietuviškomis moterimis, parašė "Naujų valgių knygą".

Jaudinosi, kad po karotiek daug lietuvių atsidūrė tremtyje. Įsijungė į šalpos darbą ir buvo viena BALFO direktorių.

Kazimieras Budinavičius, 74 m. amžiaus, mirė Worcester, Mass. Palaidotas 20 d. spalio. Liko žmona Ona ir sūnus Kazimieras, ugniagesių leitenantas.

Spalio mėn. mirė worcesteriečiai: Juozas Petronis, Petronėlė Lukšienė, Kastantava Kandrotas, Aleksandra Savickienė, Jonas Pigaga, M. Serienė, Jonas Savickas.

A. Karpavičius mirė spalio 18 d. Brooklyne, sulaukęs 85 m. amžiaus. Liko dukra Kazimiera ir žentas Edvardas Genevičiai. Gimęs Žiogų kaime, Skiemonių valsč.

Kun. A. Vainauskas

Kun. Adolfas Vainauskas, šv. Kazimiero parapijos vikaras Nashua, N. H., 55 metų amžiaus, širdies smūgio ištiktas staiga mirė spalio 17 d.

Gimęs Tuginaičių kaime, Pucinėlių valsč. 1914 m. liepos 20 d. Mokėsi Štauliuose ir Telšiuose. Kunigu įšventintas 1942 m. gegužės 14 d. Kunigo P. Vaičiūno iškviestas iš Vokietijos, atvyko į Nashua, N. H. ir čia vikaravo per 20 m.

Liko 4 broliai: Tomas, Kadojoje, Vincas, Kazys ir Jonas. Taip pat trys seserys Lietuvoje.

Adv. P. Raulinaitis 74 m. amžiaus mirė spalio 13 Los Angeles, Cal. Baigęs mokslus Šveicarijoje, Lietuvoje dėstė Žemės ūkio Akademijoje, Dotnuvoje, universitetuose. 1924-26 m. buvo Lietuvos seimo vicepirmininku. Parašė veikalus: "Parlamentarizmas, Administracijos principai, Darbo organizacijos menyns. Išvykęs iš Lietuvos dėstė Pabaltijo universitete, Pinneberg, prie Hamburgo, vėliau Freiburge buvo įsteigęs prekybos mokyklą. 1949 m. išvyko į Australiją, o 1954 m. į Los Angeles, Cal., kur vertėsi nekilnojamo turto pardavimu.

ADVOKATAS

C. A. VOKET

(VOKIETAITIS)

41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.

Telefonas: NEwton 9-6620

SWAJONĖJE AR TIKROVĖJE

Visada skaniausias ir geriausias

LENKIŠKAS KUMPIS

Tobulybės simbolis, vaisius ilgo patyrimo bekonų auginime ir paruošimo būdo. Pūkūs visokioms progoms.

Reikalaukite tikro, importuoto, kuris mūsų rinkoj yra žinomas pagal šią markę:

KRAKUS — ATALANTA — TALA

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

Charles J. Roman Funeral Home

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvoms Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC

Tel. STAgg 2-5943

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVERgreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

WHITE HORSE

Tavern

SUMODERNINTAS

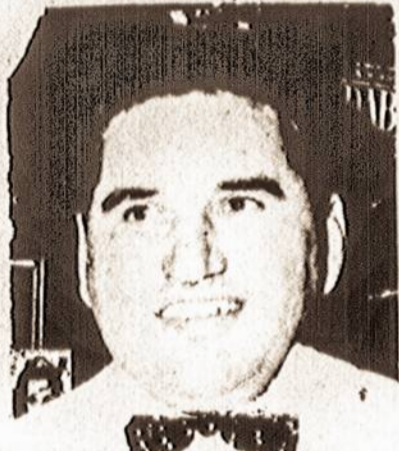
Vėsinamas

BARAS IR RESTORANAS

Duodami polaidotuviniai pietūs.

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.

Tel. VIRginta 6-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

PETER'S
Bar & Grill

Sav.
PETRAS KADAS

Jauki vieta įvairūs gėrimai.

Graži salė pobūviams bei susirinkimams.

KVIEČIAME IR LAUKSIME JŪSŲ ATsilANKANT

459 Grand Street
Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas:
EVERgreen 4-8698

JUOZO BANDŽIUKO

Baras ir Restoranas

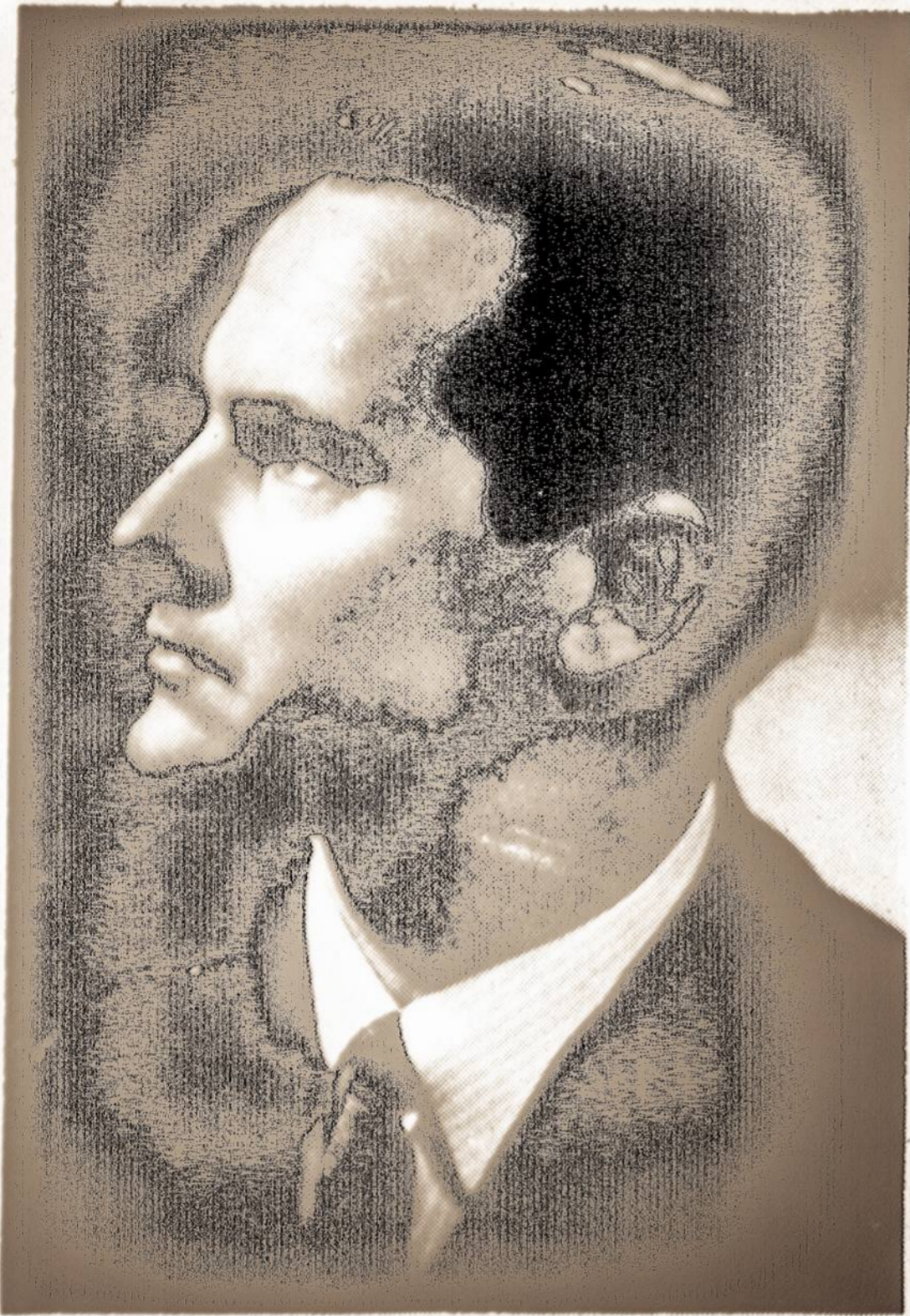
Čia vaišinsiesi ir vaišinsi ne tik Amerikos veik visais gėrimais — alumi, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. — Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

110-12 JAMAICA AVE. Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. 846-9286

VIENYBĖ

Baritonas Eduardas Kaniavia, kuris rugsėjo mėn. su savo žmona Barbora Abromavičiūte atvyko į Baltimore, Md. pas dėdę J. Palubinską. Kaniavai šiuo metu koncertuoja įvairiose lietuviškose kolonijose. Jų koncertas New Yorke įvyks lapkričio 26 d. Little Carnegie Recital Hall 8 v.v. Niekas čia nežino kas tą koncertą rengia, bet yra žinoma, kad salę išnuomavo V. Steponis, kuris savo laiku turėjo barą viename New Yorko viešbutyje.

Almus Šalčius Vilniuje, kai jis lankėsi Lietuvoje. Dabar A. Šalčius guli North Shore ligoninėje, po širdies smūgio. Šiomis dienomis jis grįžta į namus ir bus šeimos priežiūroje.

Filmininkas Vytautas Žalakevičius lankosi Amerikoje

Vytautas Žalakevičius, pasižymėjęs Lietuvos filmininkas, šiuo metu lankosi Amerikoje. Jis čia atvyko su grupe kitų filmininkų, kurie buvo nuvykę į Hollywood, Cal. ir kitas vietas.

Vyt. Žalakevičius pagaminęs keletą įdomių filmų, kurių turėjo progos pamatyti ir amerikiečių visuomenė. Jo premijuota filmas "Niekas nenorėjo mirti" praetais metais buvo pademonstruota Jungt. Tautose, bet tos filmos turinys

amerikiečių žiūrovų nesužavėjo.

Sakoma, kad Žalakevičiaus filmas "Laiptai į dangų" ir turiniu, ir režisūra daug įdomesnis. Reikia tikėtis, kad šis Žalakevičiaus filmas turės didesnį pasisekimo ir lietuvių visuomenėje Amerikoje.

Šį kartą V. Žalakevičius Amerikoje viešės labai trumpai. Jam būtų naudinga Amerikoje praleisti ilgesnį laiką ir giliau pastudijuoti Hollywoodo dartinę filmų režisūrą.

Taip dabar atrodo Prano Bručo naujai atremontuotas White Horse Tavern, Woodhaven, N. Y., kur nuolat sueina apylinkės lietuviai. Čia vyksta lietuvių organizacijų susirinkimai, čia repetuoja Operetės choras ir rengiami įvairūs lietuvių pobūviai.

Nauja dainų ir arijų plokštele

"Vaclovas Daunora"

Tokių vardu Montrealyje Krivulė išleido labai aukštos kokybės RCA gamintą ilgo grojimo Hi-Fi plokštelę.

Vaclovas Daunoras, gim. 1937 m. Žagarėje, nuo 1960 metų Lietuvos akademinio operos ir baletoteatro Vilniuje solistas (bosas), šiuo metu yra vienas iškiliausių lietuvių dainininkų. Labai aukštai vertinamas Lietuvoje, išseivijoj mažai pažįstamas, nors Expo '67 metu dainavo Montrealyje ir Toronte. 1967 - 68 lavinosi garsiojoje dainavimo mokykloje La Scala, Milane, Italijoje ir yra sėkmingai koncertavęs ne tik Lietuvoje, bet ir užsienio kraštuose.

Plokštelėje solistas išpildo 16 dainų ir arijų. Lietuvių kompozitorių telpa 11 dalykų: J. Tallat-Kelpšos "Zaliojoj lankelėj", Stasio Šimkaus "Pamylėjau vakar", "Anoj pusėj Dunojėlio", V. Kačanausko "Tų mergelių dainavimas", A. Apanavičiaus "Trakų pilis" (Malronio žodžiais) ir kt. kūriniai.

Svertmuosius atstovauja Don Bazilio arija iš "Sevilijos Kirpėjas", Zakarijaus arija iš "Nabucco", Karalius Pilypas iš Don Carlos ir kt.

Solistą palydi tautiniai instrumentai, fortepijonas ir įvairūs orkestrai, tarp jų ir pernai Montrealyje koncertavęs Vilniaus Filharmonijos Kamerinis Or-

kestras, vadovaujamas S. Sondecko ir tos pačios Filharmonijos Simfoninis Orkestras. Krivulės plokštelės "Lietuviškos vestuvės", "Palangos Juzė" ir "Vigilijus Noreika", susilaukė ne tik didelio pasisekimo lietuvių tarpe, bet pirmosios dvi, kaip neįkainojamas lituanistinis turas, buvo aukštai įvertintos daugelio pasaulio universitetų ir muziejų. Leidėjai tokioms įstaigoms ir asmenims jau yra padovanoję beveik 200 plokštelių. Apie vėsk. M. Valančiaus keliauninko Palangos Juzės pėdomis pasekusių Krivulės plokštelių kėliones detaliai rašė "Lietuvos Pajūris" š. m. Nr. 2 straips-

nyje "Krivulė keliauja". "Vaclovas Daunoras" ir kitos 3 anksčiau Krivulės išleistos plokštelės gaunamos pas platintojus, arba užsisakoma paštu prisiunčiant \$5.55: Krivulė, 5260 10th Ave., Montreal 405, Canada, Que.

VIENYBĖ

ATLIEKA ĮVAIRIUS SPAUDOS DARBUS

NUO PAPRASTŲ KORTELIŲ IKI LAIKRAŠČIŲ IR ŽURNALŲ BEI KNYGŲ

VIENYBĖ, 1969 m. spalio 24 d.